

10/05

MAY - 2017

Seat No. _____

MA (Sem - II)

વિષય : ગુજરાતી MA00C203 (ભાષા સિદ્ધાંત અને વ્યવહાર)

Time : 3 Hrs.

Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

પ્ર-૧ ભાષાનું સ્વરૂપ સમજાવી, ભાષાવિજ્ઞાનની ચાર મહત્વની શાખાઓનો સદષ્ટાંત પરિચય કરાવો. ૧૪

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો.

- (૧) ભાષાનું પારિવારિક વર્ગીકરણ
(૨) અયોગાત્મક, યોગાત્મક તથા શ્લિષ્ટ ભાષાઓ

પ્ર-૨ ધ્વનિ, ધ્વનિઘટક તથા ઉપધ્વનિ ઘટકની વિભાવના ઉદાહરણ સાથે ચર્ચો. ૧૪

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો.

- (૧) ગુજરાતી ભાષાના અનુનાસિકો
(૨) રૂપઘટકના પ્રકાર - બદ્ધ અને મુક્ત ઘટકો

પ્ર-૩ વાક્ય એટલે શું ? તે સમજાવી તેના પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત ચર્ચો. ૧૪

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો.

- (૧) વાક્યમાં પદક્રમ અને પદસંવાદ
(૨) કર્તારિ - કર્મણી - ભાવે રચના

પ્ર-૪ પ્રાચીન ભારતીય આર્યભાષાથી મધ્યમ ભારતીય આર્યભાષા સુધી આવતાં થયેલાં મહત્વના સ્વર પરિવર્તનો ઉદાહરણ સાથે ચર્ચો. ૧૪

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો.

- (૧) મધ્યસ્થાને આવતા અસંયુક્ત અલ્પપ્રાણ તથા મહાપ્રાણ વ્યંજનોનું પરિવર્તન
(૨) સંયુક્ત વ્યંજનનો લોપ, પૂર્વ સ્વરનું દીર્ઘત્વ

પ્ર-૫ નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો.

- (૧) 'સાહેબે શ્લોક સમજાવ્યો.' - આ વાક્યને કર્મણી રચનામાં ફેરવો.
- (૨) 'સ - શ - ષ' એ ગુજરાતી ભાષાના પ્રાશ્નિક ધ્વનિઓ છે. - સાચું કે ખોટું ?
- (૩) ભાષાશૈલીનું વસ્તુલક્ષી અભ્યાસ કરનારું વિજ્ઞાન તે (વાક્યવિજ્ઞાન, શૈલીવિજ્ઞાન, મનોવિજ્ઞાન)
- (૪) વાક્યવિજ્ઞાનમાં વાક્યોનો પરસ્પર સંબંધ અને અન્વયની વાત કરવામાં આવે છે. - સાચું કે ખોટું.
- (૫) ગુજરાતી ભાષાના સ્વરો કેટલા ? કયા કયા ?
- (૬) અર્થભેદકતાનો ગુણધર્મ ધરાવતો ઘટક એટલે..... (ધ્વનિઘટક, રૂપઘટક, ઉપધ્વનિઘટક)
- (૭) ભાષાના મૂળ સુધી પહોંચવામાં કયું શાસ્ત્ર ઉપયોગી બને છે ? (માનસશાસ્ત્ર, નૃવંશશાસ્ત્ર, સમાજશાસ્ત્ર)
- (૮) એક કરતાં વધારે રૂપોમાં મૂર્ત થતાં જુદાં જુદાં રૂપોને કહે છે. (ઉપરૂપઘટક, સ્વરઘટક, ધ્વનિઘટક)
- (૯) ગુજરાતીની બીજી ભૂમિકાનો સમયગાળો નીચેના પૈકી કયો ગણાય ?
 - ઇ.સ.ની ૧૦-૧૨મી સદીથી ૧૪ મી સદી
 - ઇ.સ. ૧૫૦૦ થી ૧૬૫૦
 - ઇ.સ. ની ૧૭મી સદીથી આજ સુધી
- (૧૦) ભાષા અધ્યયનની પદ્ધતિઓના નામ આપો.
- (૧૧) ભાષા માનવની કેવી પ્રવૃત્તિ છે ? (પૌરાણિક, આનુવંશિક, સામાજિક)
- (૧૨) 'ર' એ ગુજરાતી ભાષાનો પ્રકંપી ધ્વનિ નથી. - સાચું કે ખોટું.
- (૧૩) 'કસોટી' શબ્દની વ્યત્પત્તિ જણાવો.
- (૧૪) નીચેના પૈકી કયા ધ્વનિઓ મહાપ્રાણ છે ?
 - (ક-ગ, ફ - ભ, ય - વ)